

ABRMS örnekl bir sertifika sınav sisteminin müziksel performans alanlarındaki kullanımına yönelik öğretim elemanı görüşleri

Burçin Yaşmut², Enver Tufan³

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Samsun, Türkiye.

³ Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Ankara, Türkiye.

ÖZET

Müziksel performans, müzik alanında sıklıkla ele alınan konulardan biridir. Bu konular genellikle müziksel performansın nasıl geliştirileceği üzerine yoğunlaşmaktadır. Müziksel performans değerlendirmeleri konusunda bir standart oluşturulması, özellikle müzik eğitimi açısından önem taşımaktadır. Ülkemizde bu alanda uygulanan, standart oluşturmaya yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada, sınav sistemi ve uygulanış biçimiyle bütün dünyada yaygın olarak varlığını sürdüren ABRSM (Associated Board Royal School of Music) ve benzer kuruluşların uluslararası sertifika sınav sistemlerinin, müziksel performans alanlarında kullanımının öğretim elemanı görüşleri çerçevesinde değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Bu araştırma özellikle müzik öğretmenliği programından mezun öğretmen adaylarını, müziksel performans alanlarında dal uzmanlıklarına göre ayırtan, sınıflandıran ya da tanımlayan bir belgenin bulunmaması hipotezinden yola çıkarak hazırlanmıştır. Bununla birlikte, Kamu Personeli Seçme Sınavı'nda (KPSS), müziksel performansa dayalı dal uzmanlıklarını ölçen herhangi bir sisteminin olmadığı bilinmektedir. Bu sebeple KPSS'nin müziksel performans alanlarını ölçmedeki esik yönü bu çalışmanın alt problemlerinden biridir. Tüm bu bilgiler söz önünde bulundurulduğunda, çalışmada müziksel performans alanlarında sınavı ve belirleyici, ABRSM örnekl benzer bir sertifika sınav sisteminin kendi ulusal müzik kültürü yapısına uygun haliyle ülkede dal uzmanlıklarını ortaya çıkartmak ve uzmanlık seviyelerini belirlemek adına kullanılabilirliği tespit edilmek istenmiştir. Çalışmada sertifika sınav sistemine ilişkin öğretim elemanlarına yöneltilen üç açık uçlu soruya verilen yanıtların betimsel ve içerik analizine tabi tutulması ile elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırmaya yedi coğrafi bölgenin tümünde yer alan eğitim fakültelerinin müzik eğitimi anabilim dalları dâhil edilmiş olup, her bölgeden en az bir müzik eğitimi anabilim dalında görev yapan öğretim elemanının görüşü alınmıştır. Araştırma için random olarak seçilmiş 31 öğretim elemanının görüşü bu çalışmanın bulgularını oluşturmaktadır. Elde edilen bulgulara göre, çalışmaya katılan 31 öğretim elemanından 20 tanesi "bir sertifika sınav sistemine ihtiyaç duyulduğunu", 5 tanesi "ihtiyaç duyulmadığını" ve 6 tanesi "şartlı/koşullu olarak bir sertifika sınav sistemine ihtiyaç duyulduğunu" söylemektedir.

ANAHTAR KELİMELER

ABRSM, çalgı performans, dal öğretmen/dal öğretmenliği, KPSS (Kamu Personel Sınavı), müzik eğitimi, müziksel performans, sertifika sınav sistemi, uluslararası müzik testleri.

The opinions of the instructors about the use of ABRSM-sampled certificate examination system in the field of musical performance

ABSTRACT

Musical performance is one of the topics which are typically discussed in the field of music. These topics usually focus on the matter of how to improve musical performance. Setting a standard for musical performance evaluation is especially important in terms of music education. In our country, no study applied in

Atrf: Yaşmut. B., & Tufan. E. (2024). ABRMS örnekl bir sertifika sınav sisteminin müziksel performans alanlarındaki kullanımına yönelik öğretim elemanı görüşleri. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 14(4), 1253-1273. <https://doi.org/10.48146/odusobiad.1271398>

this field has been discovered for setting a standard yet. This research aims to evaluate the use of the international examination system of ABRSM (Associated Board Royal School of Music), which exists extensively all over the world with its examination systems and its applying manners and the other similar institutions in the field of musical performance as part of the opinions of the instructors. This research has derived from the hypothesis assuming that there is no documentary that separates, classifies, or defines the teacher candidates graduating from a music education program according to their branches in the field of musical performance. However, it is known that there is not any systematics qualifying the specialties based upon a musical performance in the Public Personnel Selection Exam (KPSS). For this reason, the KPSS' lack of testing musical performance specialties is one of the sub-problems of this research. In parallel with such information, this research aims to determine the utility of a similar ABRSM-sampled certificate examination system, which tests and defines musical performance specialties in accordance with our national musical culture to bring out the branch specializations and to determine the levels of the country. This research has included the findings, which were obtained by putting the answers to the three open-ended questions posed to the instructors about the certificate examination system through descriptive and content analysis. While the departments of music education in the faculties of education located in Türkiye's seven geographical regions are within this research, at least one instructor working in a department of music education from all of the regions was asked for his/her opinion. The opinions of 31 instructors who were randomly selected bring this research's findings into existence. According to the findings obtained, 20 instructors out of 31 stated that a certificate examination system is necessary, 5 out of them stated that the system is not necessary, and the remaining – 6 instructors – stated that a certificate examination system is necessary with some conditions added.

KEYWORDS

ABRSM (Associated Board Royal School of Music), branch teacher, certificate examination system, international musical tests, instrumental performance, music education, musical performance, KPSS.

Giriş

Müzik alanında yapılan çalışmalarda performans kavramı sıklıkla ele alınan konuların başında gelmektedir. Son yıllarda birçok çalışmanın ilgi ve odağının performans üzerine olan kavramları anlamak ve açıklamak üzerine yapıldığı görülmektedir. Bu araştırmaların çoğunda müziksel performansın nasıl geliştirileceği üzerine yoğunlaşıldığı fark edilmiştir. Ele alınan ortak konular arasında uygulama ve ezberleme stratejilerinin yanında, gerçek bir performans ortamında bir icracıyı diğerinden daha başarılı gösteren faktörleri ortaya koymak bulunmaktadır.

Performans kavramı, yalnızca müziksel alanlara ait olmadığı gibi tümüyle çalgı eğitimine de ait değildir. Performans ile ilgili olarak alan yazınında çok çeşitli araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Bu kavram için önemli sayılabilecek önemli bir bilgi birikimine ulaşılmıştır. Örneğin Mursell (1971), araştırmasında vokal ve çalgı performanslarını karşılaştırmış ve yorumlama ile ilgili teknik sorunlar üzerinde durmuştur (Mursell, 1971). Sloboda (1982) ise; eser çalışma taktikleri, eserin notasını okuma, sahne performansı ve ileri düzey performans gibi konuları bilişsel açıdan incelemiştir (Sloboda, 1982). Gabrielsson (1999a), performans kavramını bütünsel bir açıdan ele aldığı çalışmasında performansın boyutlarını; performansın planlanması, performansın alanları (nota okuma, doğaçlama, geri bildirim, devrimsel süreçler), performansın etki edebilen fiziksel, psikolojik ve sosyal faktörler ve performansın değerlendirilmesi olarak sınıflandırmıştır (Gabrielsson, 1999).

Thompson & Williamon (2003), bir icracıyı diğerinden daha başarılı gösteren faktörleri ortaya koymaktan bahsederken, performans değerlendirmesinin önemini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, performans farklılıklarını birbirinden ayırt eden güvenli ve tutarlı bir sistemin olması, müziksel performansın sergileyenler bakımından önemlidir (Thompson & Williamon, 2003).

Scherer (1995), etkileyici bir performans elde etmenin, sadece müzik alanında değil, tüm performans sanatçıları için bir hedef olmasından söz etmektedir. Ancak etkileyici bir performans kim tarafından ne şekilde değerlendirilir sorusu akıllara gelebilir. Bu muhtemelen genel olarak bilinmesine ve kabul edilmesine rağmen performansın teknik yönleriyle ilgili nasıl değerlendirileceği sorusunu gündeme getirmektedir (Scherer, 1995).

Müzik eleştirmenleri ya da gözlemciler genellikle performanstaki çeşitlilik kaybı hakkında eleştiride bulunurlar (Repp, 1995). Teknik beceriye yönelik sürekli artan talepler, birçok eğitimciyi performans biçimlerini anlamaya yöneltir. Bu bağlamda performans biçimlerini anlamak için bir ölçme değerlendirme sistemine ihtiyaç vardır (Persson, Pratt, & Robson, 1992).

Müziksel performans ölçümleri üzerine yapılan çalışmalar ele alındığında çoğunlukla biçimsel-yapısal yönere odaklandığı anlaşılmaktadır. Scherer (1995), Repp (1995), Persson vd. (1992), Gabrielsson, (1999)'ün çalışmalarına bakıldığında performans değerlendirmesinin göreceli olduğu üzerinde durulduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca yine bu çalışmalarda performans değerlendirmenin herhangi bir sistematığının bulunmamasından kaynaklı olarak kusursuz performans biçimlerinin nasıl anlaşılacağı ve ayrıştırılacağı konusundaki kaygılar dile getirilmiştir.

Performans değerlendirme alanında çalışacak araştırmacılar için güvenilir ve tutarlı, iki ya da daha fazla performans arasındaki farklılıkları belirleyebilen performans değerlendirme sistemlerinin olması oldukça önemli görünmektedir (Thompson & Williamon, 2003).

Mesleki müzik ortamında müziksel performansın herhangi bir standardının olmayışı, müziksel performans alanlarının nasıl değerlendirileceği sorusunu akıllara getirmektedir.

Bu bağlamda bu çalışmada ülkemizdeki mesleki müziksel performans değerlendirmelerinin hangi kurumlar, sınavlar vb. tarafından yapıldığını, uygulama düzeyinde belli bir standartın söz konusu olup olmadığını, ülkemizde ve diğer ülkelerdeki müziksel performans değerlendirme sistemlerinin uygulanış biçimlerini ortaya koyarak, bütün dünyada yaygın olarak varlığını sürdüren uluslararası sertifika sınav sistemlerinin, müziksel performans alanlarında kullanımının öğretim elemanı görüşleri çerçevesinde değerlendirilmesi hedeflenmiştir.

Bu araştırma özellikle müzik öğretmenliği programından mezun öğretmen adaylarını, müziksel performans alanlarında dal uzmanlıklarına göre ayırtıran, sınıflandıran ya da tanımlayan bir belgenin bulunmaması hipotezinden yola çıkarak hazırlanmıştır. Bununla birlikte KPSS'nde, müziksel performansa dayalı dal uzmanlıklarını ölçen herhangi bir sistematığın olmaması sebebiyle KPSS'nin müziksel performans alanlarını ölçmedeki eksik yönü bu araştırmanın alt problemlerinden biridir. Tüm bu bilgiler göz önünde bulundurulduğunda, araştırmada müziksel performans alanlarında sınavcı ve belirleyici, ABRSM örneklili benzer bir sertifika sınav sisteminin kendi ulusal müzik kültürü yapısına uygun haliyle ülkemizde dal uzmanlıklarını ortaya çıkartmak ve uzmanlık seviyelerini belirlemek adına kullanılabilirliği tespit edilmek istenmiştir. Araştırmada sertifika sınav sistemine ilişkin öğretim elemanlarına yöneltilen üç açık uçlu soruya verilen yanıtların betimsel ve içerik analizine tabi tutulması ile elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırmaya yedi coğrafi bölgenin tümünde yer alan eğitim fakültelerinin müzik eğitimi anabilim dalları dâhil edilmiş olup, her bölgeden en az bir müzik eğitimi anabilim dalında görev yapan öğretim elemanının görüşü alınmıştır. Araştırma için random olarak seçilmiş otuz bir öğretim elemanının görüşü bu çalışmanın bulgularını oluşturmaktadır.

Bu çalışma müzik eğitimi anabilim dallarında müziksel performans alanlarında belirli bir standartı yakalayabilmek için mevcut sorunlara yönelik bir dizi çözüm önerisi sunması bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca bu çalışma, performans değerlendirme alanında çalışacak araştırmacılar için örnek oluşturması bakımından, bu alanda yapılacak diğer çalışmalar için bir kaynak değeri taşımaktadır.

Ülkemizde Müzik Eğitimi ve Müziksel Performans Değerlendirme Koşulları

Müzik performansının ele alındığı öncelikli alanların başında eğitim gelmektedir. Ülkemizde müzik eğitimi kendi içerisinde genel, özgen ve mesleki olmak üzere üçe ayrılır (Uçan, 2005). Uçan (2006), Müziksel performans alanlarını, müzik eğitiminin boyutları/kapsamı doğrultusunda şu şekilde sınıflandırmıştır:

- Müzik Kuramları Eğitimi,
- Ses Eğitimi,
- Çalgı Eğitimi,
- Bestecilik Eğitimi,
- Müzik Toplulukları Eğitimi,
- Müziksel Teknoloji Eğitimi (Uçan, 2006, s. 79-80).

Mesleki müzik eğitimi veren kurumların müfredatında müziksel performansın birçok ögesini bir arada barındıran alan eğitimi derslerine yüzdelik olarak büyük bir oranda yer verilmektedir. Müzik öğretmenliği lisans programlarındaki dersler, Öğretmenlik Meslek Bilgisi (MB), Alan Eğitimi (AE) ve Genel Kültür (GK) dersleri olmak üzere üç gruptan oluşmaktadır. Programlarda Öğretmenlik Meslek Bilgisi (MB) dersleri %30-35; Genel Kültür (GK) dersleri %15- 20 ve Alan Eğitimi (AE) dersleri de %45-50 oranında yer almıştır. Aşağıda yürütülmekte olan mevcut programda Öğretmenlik Meslek Bilgisi (MB), Genel Kültür (GK) ve Alan Eğitimi (AE) derslerinin oranları sunulmuştur.

Mevcut müzik öğretmenliği lisans programında, *meslek bilgisi, genel kültür ve alan eğitimi* derslerinin yoğunluğu tablodaki gibidir:

Tablo 1 Müzik Öğretmenliği Ders Dağılımları Yüzdelikleri

Program	Meslek Bilgisi (%)	Genel Kültür (%)	Alan Eğitimi (%)
Müzik Öğretmenliği	32	17	51

Günümüzde mesleki müzik eğitiminde müziksel performans alanları temel olarak Çalgı Eğitimi, Piyano Eğitimi, Orkestra ve Oda Müziği, Koro, Müziksel İşitme Okuma ve Yazma dersleri olarak lisans programlarında bu ve benzer isimlerle yer almaktadırlar. Performansa dayalı bu dersler alan eğitimi dersleridir ve müzik öğretmenliği lisans eğitimi müfredatında %51'lik bir orana sahiptirler.

Araştırma çerçevesinde bakıldığında ülkemizde müzik öğretmenliği meslek atamaları için müziksel performans alanlarının sınırlı olduğu bir sistemin varlığına rastlanmamıştır. Bunun yerine sadece meslek bilgisi ve genel kültür derslerinin sınırlı olduğu, öğretmen seçme ve yerleştirme sistemi adı altında KPSS sisteminin varlığı söz konusudur. Müzik öğretmenliği programı mezunları Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı kurumlara müzik öğretmeni olarak KPSS ile atanabilmektedirler. Oysaki sınırlı alanlar müzik öğretmenliği müfredatının sadece %49'undan ibarettir. Geriye kalan %51'lik oran, alan eğitimi derslerine aittir ve KPSS sistemine dâhil edilmemişlerdir.

Bunun yanında, müzik eğitimi anabilim dallarının bölüm olamayışı sebebiyle, mezun adayların mesleklerini hangi eğitim-öğretim basamağında (ilköğretim, ortaöğretim, lisans ve lisansüstü) icra edecekleri işe başlayana dek belirsizdir. Oysaki hem yükseköğretim, hem de MEB'na bağlı kurumlar, eleman ihtiyaçlarını mesleki müzik eğitimi almış, lisans mezunlarından karşılamaktadırlar.

Bilindiği gibi, Müzik Eğitimi lisans mezunlarının diplomalarında "müzik öğretmeni" ibaresi yer almaktadır. Ancak, alan eğitimi dersleri kapsamındaki, müziksel performans alanlarına, özel alan uzmanlıklarına ya da başka bir deyişle dal uzmanlıklarına (Müzik Öğretmeni-Piyano Eğitimcisi, Müzik Öğretmeni-Müzik Teorisyeni, Müzik Öğretmeni-Koro Şefi, Müzik Öğretmeni-Keman Eğitimcisi vd.) ve eğitimin hangi kademesinde görev alabileceklerine işaret eden herhangi bir ibarenin yer almadığı bilinmektedir.

Bu ve benzer sebepler yüzünden özel okullar, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri, Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dallarına iş başvurularında, müzik eğitimcisinin hangi eğitim kademesinde, hangi özel alanda ya da dalda uzmanlaştığı belgelenmediği için, o kişinin sözlü beyanına tabidir denilebilir.

Türkiye'de her müzik eğitimi kurumuna, kendi imkânları ve ihtiyaçları doğrultusunda mevcut programda değişiklik yapabilme olanağı 18 Ağustos 2020 tarihinde YÖK tarafından "yetki devri"

olarak sağlanmıştır. Öğretmenlik programlarındaki derslerin, müfredatların ve kredilerin belirlenmesinde, yükseköğretim kurumlarının ilgili kurullarının yetkilendirilmesine karar verilmiştir. Temelde müzik öğretmenliği yeterlikleri ve kazanımları ortaktır. Üniversitelerin inisiyatifine bırakılan bu program geliştirme ve güncelleştirme kararı ile Türkiye’de farklı müzik eğitimi kurum ve programlarından mezun öğretmen adayları arasındaki temel düzey farklılıklarının doğurabileceği sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda, bu kurum ve programlardan mezun olduktan sonra müzik öğretmenliği yapabilme hakkını elde eden bireyler arasında müziksel performansa yönelik farklılıkların ortaya çıkabileceği söylenebilir. Çünkü her aday farklı müfredat ve fiziksel koşullara sahip yükseköğretim kurumlarından mezun olmaktadır. Ancak buna karşın hepsi ortak bir seçme ve değerlendirme sistemine tabi tutulmaktadır. Mezun adaylar KPSS ile belirli bir başarı elde ettikten sonra benzer kurumlara atanabilmektedirler. Ülkemizde farklı tarihçelere, misyonlara ve vizyonlara sahip mesleki müzik eğitimi veren kurumlar şu şekilde listelenebilir;

- Devlet Konservatuvarı lisans mezunları: Pedagojik Formasyon Eğitimi/Tezsiz Yüksek Lisans Eğitimi aldıkları takdirde müzik öğretmenliği yapabilme hakkını elde ediyorlar.
- Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü lisans mezunları: Pedagojik Formasyon Eğitimi/Tezsiz Yüksek Lisans Eğitimi aldıkları takdirde müzik öğretmenliği yapabilme hakkını elde ediyorlar.
- Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi lisans mezunları: Pedagojik Formasyon Eğitimi/Tezsiz Yüksek Lisans Eğitimi aldıkları takdirde müzik öğretmenliği yapabilme hakkını elde ediyorlar.
- Sanat ve Tasarım Fakültesi lisans mezunları: Pedagojik Formasyon Eğitimi/Tezsiz Yüksek Lisans Eğitimi aldıkları takdirde müzik öğretmenliği yapabilme hakkını elde ediyorlar.
- Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Programı lisans mezunları: Pedagojik Formasyon Eğitimi/Tezsiz Yüksek Lisans Eğitimi aldıkları takdirde müzik öğretmenliği yapabilme hakkını elde ediyorlar.
- Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı lisans mezunları: Doğrudan müzik öğretmenliği yapabilme hakkını elde ediyorlar.

Günümüzde bu ayrı yapıların eğitimlerinden geçen mezunlar müzik öğretmeni olabilmektedirler. Sorun burada başlamaktadır. Kurumların; “amacı, stratejileri ve ne yetiştirecekleri” açıkça ve net olarak belirlenmediği için bir karmaşa ortaya çıkmaktadır. Özmenteş (2013), Türkiye’de çalgı eğitimini, çeşitli amaçlar ve hedefler doğrultusunda, farklı kurumlarda, değişik düzey ve hazır bulunuştaki öğrencilere verilen yaygın bir *müzik eğitimi dalı* olarak tanımlamıştır. Buradan yola çıkarak çalgı performansını ise farklı perspektiflerden ele alınabilmesi olası olan geniş bir kavram olarak belirtmiştir (Özmenteş, 2013).

Günümüzde, müzik eğitimi kurumlarındaki öğretmenlerin büyük çoğunluğunu konservatuvar ve müzik öğretmenliği anabilim dallarından mezun kişiler oluşturmaktadır. Çalgı eğitimciliği noktasında birleşen bu kişilerin, performans düzeylerinin farklı olması normal karşılanmalıdır. Ancak, çalgı eğitimcisi olarak, birbirlerinden çok farklı yaklaşım ve tutum sergilemeleri olumlu bir durum olarak yorumlanmamalıdır. Çalgı eğitimcilerinin kendilerine özgü yaklaşımları olabilir. Fakat bu farklılıkların meslektaşların yaklaşımları arasında çok büyük uçurumlara yol açmasının önüne geçilmelidir. Bu noktada, farklı hedefler için öğrenci yetiştiren bu iki kurumun hedef birliği yapması sağlanmalıdır. (Özmenteş & Özmenteş, 2009).

S. Özmenteş ve Özmenteş (2009)’in bahsettiği üzere mezun adayların performans düzeylerinin farklı olması, mezun oldukları çeşitli birimler açısından normal karşılanabilir. Ancak müzik eğitimi kurumları kendi içerisinde değerlendirildiğinde müziksel performans alanlarında kişiler arası düzey farklılıklarının doğması ve bu farklılıkların ölçülemez olması birçok açıdan sorun teşkil edebilir. Örneğin öğretmen ya da öğretim elemanlarının eğitimci yönleriyle yaklaşımları arasında uçurumlar olabilir. Bu da eğitim alma hakkına sahip kişiler arasında eşitsizliğe yol açabilir (Özmenteş & Özmenteş, 2009).

Türkiye’de bilinen yirmi altı adet müzik öğretmenliği programı vardır.

Tablo 2 Müzik Öğretmenliği Programları

Sıra	Üniversite	Şehir
01	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Çanakkale
02	Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	İzmir
03	Gazi Osman Paşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Tokat
04	Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Ankara
05	İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Malatya
06	İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Bolu
07	Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Trabzon
08	Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	İstanbul
09	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Muğla
10	Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Niğde
11	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Samsun
12	Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Denizli
13	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Burdur
14	Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Bursa
15	Harran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Şanlıurfa
16	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Sivas
17	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Van
18	Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Erzurum
19	Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Aydın
20	Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Balıkesir
21	Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Konya
22	Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Erzincan
23	Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Edirne
24	Ağrı Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Ağrı
25	Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Aksaray
26	Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	Kastamonu

Tüm bu kurumlar doğrudan müzik öğretmeni yetiştirmektedirler. Buna rağmen mezun adayların aynı seviyede eğitim gördüklerini söylemek mümkün değildir. Bu listeye lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren kurumlar dâhil edilmeksizin sadece eğitim fakültesi çerçevesinden bile bakıldığında, birçok değişikene bağlı olarak eğitimsel ve donanımsal farklılıklarının doğabileceği söylenebilir. Yükseköğretim kurumlarının eğitim fakültesi dışında eleman ihtiyaçlarını karşıladıkları konservatuvarlar, güzel sanatlar fakülteleri, müzik ve sahne sanatları fakülteleri vb. listeye eklendiğinde, durum daha da karmaşık bir hal almaktadır. Birçok değişikene bağlı olarak (eğitim-öğretim programı, öğretim elemanı sayısı, öğretim elemanı niteliği, bina yeterlilikleri, materyal yeterlilikleri, ekonomik koşullar vd.) müzik öğretmenliğinden vb. alanlardan mezun olmuş adayların müziksel performans alanlarında birbirleri arasında niteliksel anlamda uçurumlar oluşabileceği söylenebilir. Bu olası bir durum olsa da, müzik öğretmenliği, ya da benzer bir alanda müzik eğitimciliği yapacak bu adayların eşit şekilde eğitim vermelerini beklemek, onlardan eğitim alacak kişilerin eğitim alma hakkıdır ve yadsınamaz. Bunun için öğretmenlik mesleği yeterlikleri ve müzik öğretmeninde bulunması gereken özellikleri ele almak gerekir. Çünkü müzik öğretmenliği "birey ve toplumun mutluluğu ve gelişimine olduğu kadar, müziğin bir kültür ögesi olarak gelişimine de katkı sağlayan bir meslektir" (Tufan & Güdek, 2008). Yukarıda verilen bilgilerden yola çıkıldığında ise müzik öğretmenin kendisini tek yönlü geliştirmesinin yeterli olmayacağı anlaşılmaktadır. Müzik öğretmenliği kapsamlı bir alandır ve içerisinde özel alan yeterliklerini ve müziksel performans dayalı birçok dal barındırmaktadır.

Hem performans değerlendirme sürecini standart hale getirmek hem de değerlendirilenlere verilen geri bildirim seviyesini iyileştirmek amacıyla, yıllar içinde çeşitli kurumlar ve çalışma grupları tarafından değerlendirme sistemleri geliştirilmiştir. Özellikle Avrupa'da çalgı, şan, teori ve uygulamalı müzisyenlik dallarını ölçen üst düzeyde nitelikli sınavlar ve sınavcılar mevcuttur. Bu sertifika sınavlarının tümü uluslararası kredi sistemleriyle (Ofqual) kredilendirilmektedir. Bu açıdan kredilendirme sistemiyle karşılığı olan sertifika sınavları eğitim sistemine entegre edilebilmesi için oldukça değerlidir.

Kozanoğlu (2021)'na göre, sertifikalar yükseköğretim kurumları açısından, geleneksel diploma programlarının hedeflerinin daha ilerisindeki hedeflere odaklanan, daha yüksek düzeyde

uzmanlaşmış bir eğitim sağlama imkânı sunmaktadır. Sertifikalar, geleneksel diplomalarla kıyaslandıklarında, daha yüksek düzeyde öğrenen odaklı içerik, daha fazla uygulamalı öğrenme deneyimi, daha güncel bilgiler, daha kişiselleştirilmiş öğrenme, bilgiye daha açık erişim ve çalışmalarını planlamada daha fazla esneklik sundukları anlaşılmaktadır (Kozanoğlu, 2021).

Uluslararası akredite olmuş sertifika sınav sistemleri için tümüyle kavramlar bütünüdür denilebilir. Çünkü bireyde çalgı çalma becerisi yanında, müzik alanıyla ilgili neredeyse tüm davranışları sınamaktadır. Bu da bir müzik eğitimcisinin hem çalgısını hem de alanındaki diğer müziksel becerileri ölçtüğünü ve bireylerden muhakkak sözü geçen yetilere sahip olmaları gerektiğini vurguladığının bir kanıtıdır denilebilir.

Çalgı Performansı Değerlendirmede Kullanılan En Yaygın Uluslararası Müzik Sertifika Sınav Programları

Dünyada çeşitli müzik okulları ve önde gelen kurullarla yapılmakta olan birçok farklı müzik sınav organizasyonu vardır. Bunlardan; LCME (London College of Music Examinations), TCL (Trinity Collge London), RSL Contemporary Graded Music Exams (Rockschool Awards Limited), ABRSM (Associated Board Royal School of Music), öğrencilerin becerilerini geliştirmek için en iyi fırsatları sağlayan en popüler ve en iyi bilinen sertifika sınav organizasyonları olarak bilinmektedir. Tüm sınavlar, genellikle birden sekizinci seviyeye kadar, farklı dereceler ya da seviyelerle teorik ya da pratik olarak kategorize edilir. Türkiye’de bu sınav organizasyonlarından üç tanesi katılım ağırlıklı olarak talep görmektedir. Bunlar sırasıyla The Associated Board of the Royal Schools of Music, London College of Music Examination ve Trinity College London sertifika sınav programlarıdır.

London College of Music Examination (LCME)

1887 yılında kurulan London College of Music Examinations, Birleşik Krallık'ta yaratıcı sanatlar alanında en köklü sınav kurullarından biri olarak yer almaktadır. Aynı zamanda önde gelen İngiliz üniversitelerinden biri olan University of West London'ın bir parçasıdır ve dünyanın önde gelen müzik okullarındandır. LCME eğitim metotları, özel olarak hazırlanmış öğretim programlarına dayanmaktadır. Bu sınavlar, çalgılara göre ayrı ayrı hazırlanmış kitaplarla yapılmaktadır ve öğrenciler yıl içerisinde bu ilgili kaynaklar ile eğitim görmektedirler. Bu sınav sistemine dâhil olan öğrenciler, yurt içi ve yurt dışında başvuracakları okul ve iş gibi alanların kabul aşamasında gerekli olan sanatsal etkinlik portföyünün içerisinde yer alacak olan uluslararası akreditasyona sahip, çok değerli bir sertifikanın sahibi olmaktadırlar (www.londoncollegeofmusicuk.com).

Trinity College London (TCL)

Trinity College London, daha önce Trinity College of Music'in (şimdi Trinity Laban) bir parçasıdır ve 1992'de bağımsız olarak kurulmuş tescilli bir hayır kurumudur. Trinity College London (TCL), dünyanın her yerindeki başvuru sahiplerine, kendilerine uygun zamanlarda ve yerlerde, nitelikli sınav görevlileri tarafından yürütülen uygun, güvenilir ve tanınmış kişisel değerlendirmeler sunmaktadır. Trinity College London, Klasik, Caz ve Rock & Pop müzik dâhil olmak üzere geniş bir yelpazede yapılan değerlendirmelerle her yıl binlerce öğrencinin müzik eğitimini desteklemektedir. Bunlar; *klasik ve caz seviye sertifikaları, dijital klasik ve caz seviye sertifikaları, rock ve pop, müzik sertifika sınavları, müzik diplomaları, dijital müzik diplomaları, müzik teorisi sertifikası, müzik eğitimcileri sertifikası, müzikal gelişimde ödüller ve sertifikalar ve gruplarda müzik performansı* sertifikalarıdır (www.trinitycollege.com/about-us).

TCL sertifika yeterlilikleri, İngiltere'de Ofqual (Office of Qualifications and Examinations Regulation), Kuzey İrlanda'da CCEA (Council for the Curriculum, Examinations and Assessment) ve Qualifications Wales tarafından tanınmaktadır (www.trinitycollege.com).

RSL Contemporary Graded Music Exams (Rockschool Awards Limited)

1991'de Batı Londra'daki küçük bir ofiste kurulan RSL Ödülleri, resmi müzik eğitime olan bakış açısını değiştirmeyi ve İngiltere'de hâlihazırda kullanılmakta olan geleneksel yöntemlere alternatif olmayı amaçlamıştır. Rockschool müzik yeterlilik sertifikaları, çağdaş müzisyenler için özel olarak hazırlanmıştır. Başlangıç seviyesinden ileri eğitim seviyelerine kadar uzanan RSL Awards'ın seviye müzik sınavları, yaşa veya önceki müzik deneyimine bakılmaksızın sıkı çalışmanın ödüllendirilmesini sağlamaktadır. Elektrogitar, akustik gitar, ukulele, vokal, klavye, elektronik piyano, müzik teorisi ve müzik yapımcılığı gibi müzik performansı ile ilgili birçok öge bu sınavlarda değerlendirilebilmektedir. Ayrıca popüler müzik dışında RSL Classical, RSL Awards'ın kademeli müzik sınavı portföyünün en yeni üyesidir. RSL, 30 yıldır dereceli müzik sınavları vermektedir. RSL Classical adıyla, Klasik Piyano, Keman ve Klasik Gitar müfredatları için sistemlerine yeni seviye sınavları eklemiştirler (www.rslawards.com/rockschool/).

Türkiye'de tüm bu sınavlar arasında en çok tercih edilen ABRSM kurumunun uyguladığı sertifika sınav programıdır. Ülkemizde İstanbul, Ankara, Bursa, Antalya, Bodrum, Fethiye, Samsun, Kocaeli, Aydın, Denizli, Edirne, Trabzon, Diyarbakır, Sakarya, Ortaca/Muğla, Konya, Adana, Eskişehir ve Rize olmak üzere toplam on dokuz sınav merkezinde uygulanmaktadır (www.mariaritaepikmuzikokulu.com).

ABRSM (Associated Board Royal School of Music): İngiliz Kraliyet Müzik Okulları Birleşik Kurulu

ABRSM, İngiltere'de Londra merkezli en büyük müzik eğitimi, müzik yayıncılığı ve dünyanın önde gelen müzik sınavları sağlayıcısıdır ve 1889 yılında kurulmuştur. ABRSM, teknik olarak bir okul değil, İngiltere merkezli Cambridge tarafından verilen GCE (General Certificate of Education) 'O' Seviyelerine benzer bir sınav kurulumudur (<https://tr.abrsm.org/en/about-us/our-history/>).

İngiliz Kraliyet Müzik Okulları Birleşik Kurulu (the Associated Board of the Royal Schools of Music), dünyada 100'den fazla ülkede aşamalı müzik sınavları sistemi sunan bu kurul, Royal Academy of Music, Royal College of Music, Royal Northern College of Music ve Royal Scottish Academy of Music and Drama' nın kurduğu uluslararası bir sanayici kuruldur. Sınavlar; 35 çalgı, şan, teori ve uygulamalı müzisyenlik dallarında yapılır ve müzik eğitimi almakta olan öğrencilere, amatör veya profesyonel her yaşta müzisyene açıktır. Birleşik Kurul, her yıl yarım milyonun üzerinde öğrenciyi sınar ki, bu da dünyadaki en büyük müzik sınav sistemidir ve dünya çapındaki müzik eğitimi standartlarının oluşturulması ve geliştirilmesinde büyük role sahiptir.

Sınavlar, üç ayrı kategoride ele alınabilir. Birinci kategoride, geçme veya kalma olmayan sınavlar yer alır. Bunlar; 6-9 aylık eğitim almış adaylar için tasarlanmış Hazırlık Sınavı ve 21 yaşın üzerindeki yetişkinler için tasarlanmış İcra Değerlendirmesi Sınavıdır. İkinci kategori, giderek zorlaşan sekiz ayrı aşamayı kapsayan Aşamalı Sınavlardır. Üçüncü kategori ise, üç ayrı diploma sınavını içeren Diploma Sınavlarıdır.

Adayların sınavlara her aşamadan veya belirli bir sırayla girmeleri zorunlu değildir. Ancak, 6, 7 veya 8. aşama Uygulamalı Sınavlarına girebilmek için, Teori ya da Uygulamalı Müzisyenlik (Practical Musicianship) sınavının 5. aşamasını başarıyla geçmiş ve sertifikasını almış olma şartı aranır. Her aşama sonunda başarı gösteren adaylara, bunu belgelemek üzere bir sertifika verilir. Ayrıca her aday, sınav sırasında yazdığı detaylı yorumlarını içeren raporu da alır.

Diploma Sınavları, sırasıyla; ARSM, DipABRSM, LRSM ve FRSM'dir. DipABRSM sınavına girebilmek için 8. Aşama Uygulamalı Sınavdan geçmiş olmak gerekir ve her bir diploma sınavı bir sonrakinin ön-şartıdır. Lisans Diploması ülkemizde de Y.Ö.K. tarafından Ön-lisansa denk kabul edilmiştir (www.mariaritaepikmuzikokulu.com).

ABRSM sınav sisteminin yararları aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- ABRSM, dünyadaki birinci sınıf merkezlerde sınav olabilmeyi sağlar.

- ABRSM sınavlarında başarılı olan adaylar, sırasıyla her seviye için gereken teori ve kulak eğitimi gibi birbirine bağlı beceriler sayesinde çok yönlü müzisyen olarak kabul edilirler.
- ABRSM sınavlarına katılmak, müzik öğrencileri için net bir amaç ve yön belirler.
- Başarılı adaylar ABRSM sertifikası ile ödüllendirilir. Bu başarı, daha ileri düzey sınavlar için kendine güveni ve kararlılığı inşa etmeyi teşvik edecektir.
- Spesifik olarak, performanslarının iyileştirilebilecek alanları hakkında performans sahiplerine ayrıntılı geri bildirim verilmesini sağlar ve performans farklılıklarının ve/veya gerçekleştirilecek değişikliklerin istatistiksel analizini sağlayan tam olarak nicel veri türünü sağlar.
- ABRSM sınavlarına giren adayların, İngiltere'den ABRSM için atanmış sınav görevlileri ile yapıcı ve standartlaştırılmış sınav deneyimleri olacaktır.
- Değerlendirmenin sonunda her adaya, yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olmak için sınav görevlisinin sınav anında not aldığı olumlu ve yararlı yorumları verilir.
- Belirli bir sertifika seviyesine gelmiş aday müzisyen olarak uluslararası kabul edilebilir bir belgeye sahip olur.
- Başarılı adaylara verilen ABRSM sertifikaları Ofqual, DCELLS, CCEA ve EQF tarafından akredite edilmiştir ve bu kurumlar tüm dünyada yaygın olarak tanınmaktadır.
- Başarılarını ABRSM belgesine sahip olmalarıyla ortaya koyan öğrencilerin anne-babaları da, bu sayede çocuklarının müzikal hedeflerine ulaşma ve faydalı ve eğlenceli bir müzikal yolculuğa çıkmaları hususlarında bu sertifikayı edindirmeye istekli ve süreci destekleyen öğretmenlerin kabiliyetine tamamen güvenebilirler.

Diploma sınavlarında İngiltere hem kültürel geçmişi hem de ekonomik yapısı itibarıyla Avrupa ve dünyanın önde gelen ülkeleri arasında yer almaktadır. Kraliyet Müzik Okulları Birleşik Kurulu, dünyanın yüzden fazla yerinde uygulanan ve uluslararası akreditasyona sahip bir sistemi uygulayan sınavcı bir kurul olma özelliğini taşır. Bununla birlikte, her yıl profesyonel ya da amatör olmak üzere yarım milyonun üzerinde aday sınavlayan bir sistemi içinde barındırır. Bu sistem, dünya çapındaki müzik eğitimi standartlarını oluşturmakta ve geliştirmektedir. Bu ve bu gibi özellikleri, ABRSM'nin iyi nitelikleriyle göze çarpan okul ve sınav sistemini, Türk eğitimciler için değerli bir araştırma sahası haline getirmektedir. Bu sistem eksileri ve artılarıyla analiz edildiği zaman elde edilecek veriler Türk eğitimciler için şüphesiz bir referans noktası oluşturacaktır. ABRSM sınav sisteminin bir diğer özelliği de bünyesinde alanında dünyanın en yaygın diploma sertifika programını barındırmasıdır. Etkili ve baskın bir sisteme sahip Kraliyet Okulları Birleşik Kurulu, bugün de dünyanın en yoğun uluslararası akrediteye sahip diploma veren kuruldur. Bunun yanında ABRSM sistemi, amatör ve profesyonel müzisyenleri sistematik bir sınavla sınavlayan ve sınavcılar bakımından da güvenilir ve adil sonuçlar dağıtan en saygın sistemler içinde gösterilmektedir. Bunda elbette İngiltere'nin kültürel ve ekonomik gücünün yanında, sistemin ülkenin kraliyet himayesine bağlı oluşunun da büyük etkisi vardır. ABRSM sistemi belirli aşamalarda en alt yeterlik düzeyi temelini oluşturmanın yanında ayrıca, profesyonel ve amatör müzisyenlerin müzik kültürünü de doğrudan biçimlendirmektedir. Bu da ABRSM sisteminin bir parçası olan diplomaları özellikle müzik öğretmenleri ve Türkiye'deki üniversitelerin Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri ve akademisyenleri için incelemeye değer bir araştırma sahası haline getirmektedir. Uygulanan bu sınav sisteminin yapısını anlamının en iyi ve etkili yolu ise; ABRSM sınav sistemini mercek altına almaktır. Her seviyeye ve alanındaki çeşitliliğe göre diploma veren ABRSM yapısı ve sistemi, bu sınavın neden bu kadar seçkin bir konumda olduğu sorusuna da tatmin edici bir cevap niteliği taşımaktadır. Bu ve benzeri sebepler, "Neden Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde benzer bir sertifika programı olmasın?" sorusunu akıllara getirmektedir.

Müzik Eğitimi Kurumlarından mezun olduktan sonra Türkiye'de uygulanabilecek benzer bir sertifika sınav programı ile "Müzisyen ve eğitimci olarak seviyem bu şekildedir" demeyi sağlayabilecek bir sertifika sistemi ortaya konabilir. Böyle bir fikrin akademik bir çalışmayla gündeme getirilmesiyle, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde yer alan resmi ya da özel bir kurumu ABRSM gibi bir sistemi kurmak, oluşturmak için teşvik edebilir. Bu araştırma "Türkiye'de benzer bir sertifika sistemi ortaya konabilir" fikrini akıllara getirecektir. Böylece Avrupa ile üniversiteler

arası akredite olma girişimleri de kolaylaşacaktır. Ülkemiz müzik eğitimi için önerilen sistemi başka disiplinler de örnek alınabilecektir.

Sertifika sınav sisteminin öğrenme stilleri ve tarzları açısından, üniversite eğitimcilerinin lisansta verdiği eğitimden benzeyen ve ayrışan bazı yönleri elbette vardır. Bu sınav aynı zamanda herkese hitap eden bir sınav olma özelliğini taşıdığı için, uluslararası akrediteyi sağlamak isteyen amatörlerin de yararlanacağı bir sistem halini alacaktır. ABRSM, üst düzey bir doktora öğrencisini ya da bir icra sanatçısını sınavabilirken, bu iş ile profesyonel anlamda ilgilenmeyip sadece aldığı özel derslerle belirli noktaya gelebilmiş amatör kişileri de sınamaktadır. Bu bakımdan bir müzik eğitimcisinden beklenenler, sıradan bir müzisyenden de beklenmektedir. Bu sınavlar, dünyanın her yerinde, aynı seviyedeki öğrencilerin aynı yöntemlerle değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır.

Bu çalışmada öncelikle vurgulanmak istenilen, farklı mesleki müzik eğitimi kurumlarından mezun adaylar için müziksel performans alanlarına dayalı mevcut bant eşitsizliklerini ve hangi dalda uzman oldukları hakkındaki belirsizliği ortadan kaldıracak nitelikli ve güvenilir bir belgelendirme sistemi olması gerektiğidir. Bu belgeyi edinmek isteyenlere yönelik bir sistem önerisi sunmanın yanında, böyle bir sistemin ne kadar gerekli olduğunu da ortaya çıkarmak, bu çalışmada vurgulanmak istenen önemli bir diğer noktadır. Bu amaçla bu çalışma için Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde uluslararası akrediteyi sağlayacak benzer bir sınav sistemi gündeme getirilmiştir.

Ayrıca bu çalışmada, geçmişten günümüze Türkiye'deki farklı müzik eğitimi kurum ve programlarından mezun öğretmen adayları arasındaki performansa ait temel düzey farklılıklarını ve müzik öğretmenliği dal uzmanlıklarını sertifika ile belgelendirilerek KPSS'nin bir boyutu olarak kullanılabilmesi görüşü ortaya konulacaktır. KPSS sınavlarında, müziksel performansa dayalı dal uzmanlıklarını ölçen herhangi bir sistematüğün hali hazırda olmayışının, müzik öğretmenlerinin dal uzmanlıklarını tanımlamadaki mevcut eksikliğin önemsiz ve görünmez olarak algılanabilmesine sebep olması, bu araştırma için ayrıca önem taşımaktadır ve mercek altına alınmıştır. Müzik öğretmenleri için meslek tanımlarında dal uzmanlıklarına özgü bir kavrama rastlanmamıştır. Mesleki müzik eğitimi veren müzik eğitimi anabilim dallarının bölüm olmayışı sebebiyle; kurumların amacı, stratejileri açıkça ve net olarak belirlenemediği için "müzik öğretmeni kimlere denir?" sorusu sıkça akıllara gelmektedir.

Ayrıca bilindiği gibi, müzik eğitimi lisans mezunlarının diplomalarında yalnızca "müzik öğretmeni" ifadesi yer almaktadır. Ancak, alan eğitimi dersleri kapsamındaki müziksel performans alanlarına, özel alan uzmanlıklarına ya da müzikte dal uzmanlıklarına (Müzik Öğretmeni-Piyano Eğitimcisi, Müzik Öğretmeni-Müzik Teorisyonu, Müzik Öğretmeni-Koro Şefi, Müzik Öğretmeni-Keman Eğitimcisi vd.) işaret eden herhangi bir ifadenin yer almadığı bilinmektedir. Uçan (2006), bir müzik öğretmenini mesleki müzik eğitimi içerisinde tanımlarken, "Mesleksel Müzik Öğretmenliği Nitelikleri [Müzik Alanında Dal Öğretmenliği Nitelikleri]"nden bahseder ve dal öğretmenliği ifadesiyle öğretmenlerin özel alan uzmanlıklarına/dallarına dikkat çekmektedir (Uçan, 2006, s. 72).

KPSS müzik öğretmenlerini genel kültür-genel yetenek ve eğitim bilimleri ders-konu içerikleri ile sınıdığından bir müzik öğretmenin müziksel performans alanlarındaki dal uzmanlığı hiç gündeme gelmemiştir ve bu problem görünmez bir hal almıştır.

Anlaşıldığı üzere müzik öğretmenleri sadece 'müzik öğretmeni' başlığı altında kimliklendirilir ve hangi kurumdan mezun oldukları ile KPSS'nden kaç puan aldıkları daha çok ön plandadır. Ancak mevzuata bakıldığında kadro ataması müzik öğretmeni olduğu halde müzik öğretmenlerine dal öğretmenliği görev ve yetki ve sorumluluğu kazandıran kurumların olduğu bilinmektedir. Bunlardan en bilinen kurumların başında Güzel Sanatlar Liseleri gelmektedir.

Bu nedenle bu çalışmada mezun adayların çalgı performans seviyelerini sınavıcı-belirleyici ve onları müzik öğretmenliği mesleği içerisinde dal uzmanlıkları ile konumlandırılmalarına

yardımcı bir sertifika sisteminin gerekliliğinin gündeme getirilmesi diğer bir hedeftir. Tüm bu ve benzeri sebepler, performansın sertifika sınavlarıyla dış etkenlerce değerlendirilmesi düşüncesini bu çalışma için önemli kılmaktadır. Müzik öğretmenlerini dal öğretmenliğinde tanımlamak ve müziksel performans seviyelerini ortaya çıkarmak için her seviyeden herkese yönelik ortak, sınavıcı ve en alt yeterlik düzeyini belirleyici bir sistemin gerekliliğini vurgulamak adına bu çalışma yapılmıştır.

Tüm bu amaçlar doğrultusunda hem müzik öğretmenlerinin dal uzmanlıklarını belgelemek hem de farklı mesleki müzik eğitimi kurum ve kuruluşlardan mezun adayların müziksel performans alanlarındaki düzey farklarının tespit edilerek giderilmesini sağlamak amacıyla, sınavıcı ve belirleyici, ABRSM örnekli benzer bir sertifika sınav sisteminin kendi ulusal müzik kültürü yapımıza uygun haliyle ülkemizde kullanılabilirliğinin gündeme getirilmesi hedeflenmiştir. Bu amaç ve hedefler doğrultusunda konu alan uzmanlarından ABRSM ve benzeri, Ofqual ile akredite olmuş, uluslararası geçerliğe sahip, müziksel performans alanlarını ölçen sertifika sistemlerinin, müzik öğretmenlerinin performans seviyelerini ve dal uzmanlıklarını belirlemede kullanılmasına yönelik öğretim elemanı görüşleri alınmıştır.

Araştırmanın problem cümlesi; "ABRSM örnekli bir sertifika sınav sisteminin müziksel performans alanlarında kullanımına yönelik öğretim elemanları görüşleri nelerdir?" şeklinde oluşturulmuştur.

Bu ana problem çerçevesinde aşağıdaki alt problemlerin yanıtları öğretim elemanlarından toplanmıştır:

- Mezun öğretmen adaylarını müziksel performans alanlarında ortak bir paydada buluşturacak, asgari yeterlik düzeylerini belirleyecek, onları ortalama bir eşitliğe getirecek ve yükseköğretim kurumları arasındaki temel düzey farklılıklarının giderilmesini sağlayacak bir sertifika sınav sisteminin ihtiyacına ilişkin uzman görüşleri nasıldır?
- KPSS'nin yanında, performans alanlarını ölçme ihtiyacını karşılamak için benzer bir sertifika sınav sistemi modelinin müzik öğretmeni atamalarına belirli bir yüzde ile eklenmesine ilişkin uzman görüşleri nasıldır?
- ABRSM örnekli benzer bir sertifika sınav sistemi ile müzik öğretmenlerinin müziksel performans alanlarındaki uzmanlıklarına göre belgelendirilmeleri hakkındaki uzman görüşleri nasıldır?

Yöntem

Bu araştırma nitel bir araştırmadır. Olguların, olayların ve davranışların gerçekleştiği doğal ortamda çalışılacak olması ve bağlam ve olguların derinlemesine anlaşılmasını sağlayacak detaylı betimlemelere ihtiyaç duyulması nedeniyle nitel bir çalışma yapılmaya karar verilmiştir. Bu amaçla araştırmanın alt problemleri betimsel ve içerik analizine tabi tutulmuştur.

İçerik analizleri kendi içerisinde meta-analiz, meta-sentez (tematik içerik analizi) ve betimsel içerik analizi olarak üç farklı yöntem ile ifade edilmektedir (Çalık & Sözbilir, 2014). Belirli olgu ya da eğitim yaşantılarından ortaya çıkan durumla ilgilenen ihtiyaç analizi yaklaşımlarından betimsel yaklaşım modeli seçilmiştir. Karacaoğlu (2009)'na göre ihtiyaç analizi;

insanların problemleri ve performans geliştirme fırsatları ile ilgili sınıma ve çerçeve çizme sürecidir. Bir problem, durum, sürüp giden bir öğrenme veya performans geliştirme çalışması için ön adım olabilir. İhtiyaç analizi, birimlerdeki veya gruplardaki bir veya daha fazla kişiye ve onların mesleki görevlerine veya bir organizasyona örneğin bir program tasarısı hazırlamaya yönelik olabilir. Ayrıca toplumun, ulusal ve uluslararası eğitimin, kurum içi gelişmelerin ve performans geliştirme çalışmalarının doğal bir parçası olan insanlarla ilgili problemlere ve gelişim çalışmalarına yönelik de olabilir. İhtiyaç analizi, bir durumun iç yüzüyle daha derinlemesine ilgilenmeye dayanır. İhtiyaç belirleme, yol gösterici bir süreç olarak değerlendirilmelidir. İhtiyaç analizinin temel amacı, durumun iç yüzünü bilen kişilerle birlikte ihtiyaçları tam olarak teşhis etmek ve pratik çözümler sağlamaktır (Karacaoğlu, 2009).

	giderilmesi (standartlaşma) sağlanabilir.			UZ29
	3. Kapsam, ölçütlerin ve hedeflerin doğru planlanması ile yararlı bir uygulamadır.	5	14,3	UZ08, UZ10, UZ11, UZ29, UZ31
	4. Mezuniyet sonrası çalışma (mesleki) alanlarına büyük katkı sağlar.	4	11,4	UZ09, UZ11, UZ12, UZ28
	5. Öğrencilerin motivasyonuna katkı sağlar.	3	8,6	UZ01, UZ05, UZ08
	6. Müzik eğitiminin niteliğini yükseltir.	3	8,6	UZ04, UZ09, UZ12
	7. Mevcut durum yetersizliği nedeniyle olumlu olur.	3	8,6	UZ04, UZ30, UZ31
	8. Donanımsal becerileri geliştirmesine katkı sağlar.	2	5,7	UZ01, UZ12
	9. Performansa dayalı alanlarda kuramsal bilgi yeterli değildir.	1	2,9	UZ01
	10. Başvurularda bir ispat niteliği taşır.	1	2,9	UZ01
Toplam		35	100,0	
Tema 2	Sertifika ihtiyacı var ama.../ihtiyaç yok çünkü...			
		<i>f</i>		Uzman
	1. Eşitsizliği dengelemede, mevcut sorunları gidermede yeterli değildir.	8	23,5	UZ14, UZ15, UZ17, UZ19, UZ21, UZ22, UZ24, UZ25
	2. Üniversitelerin üzerinde anlaştığı bir sertifika olmalıdır.	4	11,8	UZ02, UZ06, UZ19, UZ23
	3. MEB'in atamada kullanacağı bir performans sınavı kullanılması daha doğru olur.	4	11,8	UZ06, UZ16, UZ19, UZ24
	4. Eşitsizliği artırma ihtimali vardır.	4	11,8	UZ07, UZ10, UZ17, UZ22
	5. Sınav ve uygulayıcılar bakımından objektiflik sorunu yaşanabilir.	4	8,8	UZ07, UZ10, UZ21
Kod	6. Sosyoekonomik sorunlar nedeniyle gerçekçi değil.	3	8,8	UZ17, UZ22, UZ25
	7. Gerekli Değil. Türkiye'deki Müzik Eğitim Anabilim Dallarında ortak bir programın oluşturulması gerekli.	3	8,8	UZ21, UZ26, UZ27
	8. Sertifikadan önce üzerinde anlaşılan ortak bir programa ihtiyaç var	3	8,8	UZ26, UZ27, UZ30
	9. Her öğrencinin bireysel kapasitesi ve düzeyi doğal olarak yeteneğine göre farklılık gösterir.	1	2,9	UZ13
	10. Üniversitelerde verilen eğitim yeterlidir.	1	2,9	UZ15
Toplam		35	100,0	

Çalışmaya katılan uzmanlara sorulan ilk soru olan "Mezun öğretmen adaylarını müziksel performans alanlarında ortak bir paydada buluşturacak, asgari yeterlik düzeylerini belirleyecek, onları ortalama bir eşitliğe getirecek ve yükseköğretim kurumları arasındaki temel düzey farklılıklarının giderilmesini sağlayacak bir sertifika sınav sistemine ihtiyaç duyar mıydınız?" için iki temel tema belirlenmiştir. Soru köküne bağlı olarak uzmanlar söz konusu sertifikaya ihtiyaç olduğu ve ihtiyaç olmadığı şeklinde iki genel yanıt altında açıklamalarda bulunmuşlardır. Ancak bazı uzmanlar, bir sertifikaya ihtiyaç olduğunu düşündükleri ama bazı koşulların yerine getirilmesi gerektiğini düşünmektedir. Bu uzmanlar da aslında sertifikaya ihtiyaç olmadığını ancak eğer olacaksa hangi şartlarda olması gerektiğini detaylandırdıklarından ikinci tema altında değerlendirilmişlerdir. Çalışmaya katılan 31 uzmandan 20 tanesi (%64,5) bir sertifika sınav sistemine ihtiyaç duyulduğunu, 5 tanesi (%16,1) ihtiyaç duyulmadığını ve 6 tanesi (%19,4) şartlı/koşullu olarak bir sertifika sınav sistemine ihtiyaç duyulduğunu söylemektedir. Bir sertifika sınav sistemine ihtiyaç duyulması ile ilgili 10 ve duyulmadığına veya şartlı duyulduğuna dair yine 10 tane kod belirlenmiştir. Aşağıda, Tablo 1'de, çalışmaya katılan uzmanların belirlenen iki tema ve bu temalar altında yer alan 10'ar koda ilişkin özetlenen görüşleri incelenmiştir. Tablolarda yer alan kodlar, uzmanların bu kodlara katılma frekansına (n, %) göre sıralanmıştır.

- A. Uzmanların yaklaşık dörtte biri (%22,9) sertifika sınav sisteminin, öğrenciler arasındaki düzey farklılıkları sorununu çözmek için yararlı olabileceğini düşünmektedir. Benzer olmakla birlikte daha çok kurumlar arası standartlaşmaya katkı sağlayacağını düşünen uzmanların oranı ise %14,3'tür. Yine, uzmanların %14,3'ü sertifika sınav sisteminin yararlı olacağını ancak bunun ölçüt, hedef ve hedeflerin doğru bir şekilde belirlenmesi ve planlanması ile olabileceğini düşünmektedir. Uzmanların %11,4'ü bunun öğrencilerin

profesyonelleşmelerine ve mesleki gelişimlerine, %8,6'sı motivasyonlarına katkı sağlayacağını düşünmektedir. Uzmanların %8,6'sı ise eğitimin niteliğini yükselteceğini, benzer şekilde %8,6'sı mevcut durumun yetersizliğini gidermede yararlı olabileceğini düşünmektedir. Uzmanların %5,7'si öğrencilerin donanımsal becerilerini geliştirmesi bakımından, %2,9'u performansa dayalı alanlarda öğrencilerin kuramsal bilgilerini ilerletebileceğini ve %2,9'u mesleki başvurularında bir ispat olarak sertifika belgesinin kullanılabilmesini belirtmektedir.

Çalışmaya katılan uzmanlardan sertifika sınav sisteminin yararlı olacağını veya ihtiyaç olduğunu düşünenlerden (Tema 1) elde edilen kodların bir genellemenin yapılması gerekirse iki ana fikrin ortaya çıktığı görülebilir. İlki bireyler ve kurumlar arası farklılıkların giderilmesinde sertifika sınav sisteminin katkı sağlayabileceği, ikincisi ise bireylerin mesleki becerilerini niteliksel olarak geliştirmesine, motivasyonlarının yükselmesine katkı yapabileceği ve yeterliklerini belgesel olarak bir ispat sağlaması açısından katkı sağlayabileceği söylenebilir. Uzmanların bu temel alanlara ilişkin öne çıkan bazı görüşleri aşağıda iki temel altında birleşmiştir;

- A1. Bireyler ve kurumlar arası farklılıkların giderilmesinde sertifika sınav sisteminin katkı sağlayabileceği
- A2. Sertifika sınav sisteminin bireylerin mesleki becerilerini niteliksel olarak geliştirmesine ve motivasyonlarının yükselmesine katkı yapabileceği
- B. Uzmanların %23,5'i önerilen sertifika sınav sisteminin, mevcut sorunları çözmek için yeterli olmayacağını ve %11,8'i mevcut durumdan daha kötü bir duruma neden olacağını, eşitsizliği arttıracığını düşünmektedir. Uzmanların %11,8'i MEB'in atamalarda kullanabileceği bir performans sınavını önermektedir. Uzmanların %11,8'i üniversitelerin üzerinde anlaşabileceği bir sertifika programı önerirken %8,8'i sertifikanın gerekli olmadığını ve Müzik Eğitimi Anabilim Dalında ortak bir programın oluşturulmasını doğru bulmaktadır. Benzer şekilde sertifikadan önce ortak bir programa ihtiyaç duyulduğunu belirten uzmanların oranı %8,8'dir. Öte yandan, uzmanların %8,8'i sertifika sınavlarının ve uygulayıcılarının güvenilirliğini, yine %8,8'i sosyoekonomik sorunlar yüzünden sertifika sisteminin gerçekçi olmayacağından bahsetmektedir. Uzmanların %2,9'u mevcut eğitimin yeterli olduğunu, yine %2,9'u ise öğrencilerin bireysel farklılıkları nedeniyle sertifika sisteminin yararlı olmayacağını düşünmektedir.

Çalışmaya katılan uzmanlardan, sertifika sınav sistemine ihtiyaç olmadığını veya ancak koşullu olarak yararlı olacağını düşünenlerden (Tema 2) elde edilen kodların bir genellemenin yapılması gerekirse üç ana fikrin ortaya çıktığı görülebilir. Bu fikirlerden ilki sertifika sınav sisteminin mevcut sorunları çözmede yeterli olmayacağı fikri, ikincisi sertifika sınav sisteminin gerekli olmadığı ve onun yerine alternatif çözümlere odaklanan fikirler ve üçüncüsü var olan durumdan da daha olumsuz sorunlara neden olabileceği fikridir. Uzmanların bu üç ana düşünceye ilişkin öne çıkan bazı görüşleri aşağıda verilmiştir;

- B1. Sertifika sınav sisteminin mevcut sorunları çözmede yeterli olmayacağı
- B2. Sertifika sınav sisteminin gerekli olmadığı ve onun yerine alternatif çözümlere odaklanabileceği
- B3. Sertifika Sınav sisteminin var olan durumdan da daha olumsuz sorunlara neden olabileceği

Tablo 4 Soru 2'ye ilişkin uzman görüşleri (N=31)

Soru	2. KPSS'nin yanında, performans alanlarını ölçme ihtiyacını karşılamak için benzer bir sertifika sınav programının müzik öğretmeni atamalarına belirli bir yüzde ile eklenmesine ilişkin görüşünüz nedir?	
Tema 1	Evet, eklenmelidir çünkü.../ancak...	
	f	% Uzman
Kod	1. Performansın ölçülmesi gereklidir.	19 36,5
	2. Sertifika ulusal müzik eğitiminin gelişimine katkı sağlayacaktır.	6 11,5
		UZ01, UZ02, UZ03, UZ04, UZ05, UZ06, UZ08, UZ12, UZ14, UZ15, UZ16, UZ18, UZ19, UZ24, UZ25, UZ26, UZ27, UZ29, UZ31
		UZ01, UZ11, UZ18, UZ29, UZ30, UZ31

3.	Sertifika adaya katkı sağlayacaktır.	5	9,6	UZ01, UZ08, UZ11, UZ26, UZ30
4.	Eğitimin kalitesini artırır.	5	9,6	UZ07, UZ26, UZ27, UZ29, UZ30
5.	Motivasyonu artırır.	4	7,7	UZ07, UZ11, UZ26, UZ30
6.	Rekabet ve başarıyı artırır.	3	5,8	UZ05, UZ07, UZ30
7.	Ancak siyasi konjonktürden bağımsız olmalıdır.	3	5,5	UZ23, UZ27, UZ28
8.	Ancak sertifikaların kim tarafından verileceği (yetkinlik, güvenilirlik) çok önemli	3	5,8	UZ14, UZ27, UZ28
9.	Mezuniyet sonrası çabayı artırır.	2	3,8	UZ06, UZ07
10.	Farklı okul kademeleri için farklı sertifikalar verilmeli	2	3,8	UZ28, UZ31
Toplam		51	100,0	

Tema 2 Hayır, anlamlı değil çünkü...

Kod		f	Uzman
1.	Uygulama gerçekçi/mantıklı değil.	2	66,7 UZ13, UZ17
2.	Uygulama Türkiye'de başka sorunlara neden olur.	1	33,3 UZ22
Toplam		3	100,0

Çalışmaya katılan uzmanlara sorulan ikinci soru "KPSS'nin yanında, performans alanlarını ölçme ihtiyacını karşılamak için benzer bir sertifika sınav programının müzik öğretmeni atamalarına belirli bir yüzde ile eklenmesine ilişkin görüşünüz nedir?" için de iki temel tema belirlenmiştir. İlk tema uzmanların bu konudaki olumlu görüşünü yansıtırken ikinci tema ise olumsuz düşünceleri temel almaktadır. Uzmanların çok büyük bir bölümü, %90,3 (n=28) ile KPSS'ye ek olarak performans alanlarını ölçmek üzere bir sertifika sınavını ve bu sınavın puanın atamalarda belli bir yüzde ile kullanılmasını olumlu bulmaktadır. Uzmanlardan sadece 3'ü (%9,7; n=3) bu sınav ve sınav sonucu puanın KPSS'ye eklenmesine olumlu yaklaşmamaktadır. Bir sertifika sınav programının müzik öğretmeni atamalarına belirli bir yüzde ile KPSS'ye eklenmesinin olumlu bulunduğu 10 kod belirlenmiştir. Bu kodların içinde bazı koşullar altında bu sınavı olumlu bulanlar da dâhil edilmiştir. Bir sertifika sınav programının müzik öğretmeni atamalarına belirli bir yüzde ile KPSS'ye eklenmesini olumlu bulmayan uzmanların görüşleri ise 2 kod ile özetlenmiştir. Aşağıda, çalışmaya katılan uzmanların belirlenen iki tema ve bu temalar altında yer alan bazı görüşleri incelenmiştir. Tablolarda yer alan kodlar, uzmanların bu kodlara katılma frekansına (n ve %) göre sıralanmıştır.

- A. Uzmanların %36,5'i sertifika sınav sisteminin olumlu olduğunu çünkü performansın ölçülmesi gerektiğini düşünmektedir. Uzmanların %11,5'i bu şekilde sertifikanın ulusal müzik eğitimine katkı sağlayacağını, %9,6'sı adaya katkı sağlayacağını ve yine %9,6'sı eğitimin kalitesini artıracığını, %7,7'si ise öğrencilerin motivasyonunu artıracığını düşünmektedir. Sertifika sınav sisteminin rekabet ve başarı düzeyini arttıracığını düşünen uzmanların oranı %5,8 ve mezuniyet sonrası çabayı artıracığını düşünenlerin oranı %3,8'dir. Öte yandan, sertifika sınavını olumlu bulmakla birlikte uzmanların %5,8'i bu sınavın siyasi etkilerden bağımsız olması gerektiğini, %5,8'i sınavı yapacakların niteliğinin çok önemli olduğunu ve %3,8'i farklı okul kademeleri için farklı sertifikalar verilmesi gerektiğini düşündüklerini belirtmiştir.

Çalışmaya katılan uzmanlardan önerilen sertifika sınavının belli bir oranda KPSS'ye eklenmesinin olumlu olduğunu düşünenlerden (Tema 1) elde edilen kodların bir genellemesinin yapılması gerekirse üç ana fikrin ortaya çıktığı görülebilir. İlki performans alanlarının ölçülmesi gerektiğini düşünenlerin fikri, ikincisi bunun eğitim sistemine (gelişimine, kalitesine vb) ve bireye (motivasyon, rekabet, çaba vb.) önemli katkılar sağlayacağı ve üçüncüsü bundan ancak bazı koşullarda yarar sağlanacağını düşünenlerin fikridir. Uzmanların bu gruplanmış fikirlere ilişkin öne çıkan bazı görüşleri aşağıda verilmiştir;

- A1. Performans alanlarının ölçülmesi gerektiği
A2. Sertifika sınav sistemi ile performans alanlarının ölçülmesinin eğitim sistemine ve bireye sağlayacağı katkılar

A3. Sertifika sınav sistemi ile performans alanlarının ölçülmesinin bazı koşullarda yarar sağlayacağı

B. Uzmanların %66,7'si (n=2) önerilen sertifika sınavının puanının KPSS'ye eklenmesini gerçekçi ve mantıklı bulmadığını %33,3'ü (n=1) ise böyle bir uygulamanın başka sorunlara neden olacağını düşünmektedir. Bu uzmanlara göre önerilen ek puan anlamlı değildir.

Tablo 5 Soru 3'e ilişkin uzman görüşleri (N=31)

Soru	3. ABRSM örnekl benzer bir sertifika sınav sistemi ile müzik öğretmenlerinin müziksel performans alanlarındaki uzmanlıklarına göre belgelendirilmeleri hakkındaki görüşleriniz nedir?			
Tema 1	Olumlu buluyorum çünkü...			
	f	%	Uzman	
Kod	1. Eğitime katkı sağlayacaktır.	12	42,9	UZ01, UZ02, UZ03, UZ10, UZ11, UZ12, UZ26, UZ27, UZ28, UZ29, UZ30, UZ31
	2. Uzmanlaşmaya katkı sağlar.	5	17,9	UZ01, UZ02, UZ03, UZ09, UZ29
	3. Keyfiliği önleyecektir.	3	10,7	UZ01, UZ02, UZ03
	4. Bireysel performansı artıracaktır.	3	10,7	UZ03, UZ09, UZ11
	5. Seçilme sürecine (mesleğe atılmaya) katkı sağlayacaktır.	3	10,7	UZ01, UZ03, UZ29
	6. Ulusal ihtiyaçların belirlenmesine katkı sağlar.	1	3,6	UZ29
	7. Motivasyonu artıracaktır.	1	3,6	UZ03
Toplam	28	100,0		
Tema 2	Olumlu ama.../olumlu değil çünkü...			
	f	%	Uzman	
Kod	1. Öncelikle MEAD programları bölüm olmalı.	8	27,6	UZ04, UZ10, UZ14, UZ17, UZ18, UZ19, UZ22, UZ25
	2. Sadece performans değil, birden çok alanda ölçme yapacak sertifika olmalı	5	17,2	UZ26, UZ27, UZ28, UZ30, UZ31
	3. Uygulamada güvenilir kurumlar problemi var. Sertifikayı kim verecek?	4	13,8	UZ14, UZ23, UZ27, UZ28
	4. Diplomalara bu alanların işlenebilmesi gereklidir/yeterlidir.	4	13,8	UZ05, UZ08, UZ24, UZ30
	5. Her düzeye ayrı öğretmen yetiştirme sistemi geliştirilmelidir.	3	10,3	UZ19, UZ26, UZ30
	6. Uzmanlık son yıl(lar)da belirlenebilir.	3	10,3	UZ20, UZ24, UZ25
	7. MEB'in bir performans sınavı düzenlemesi daha doğrudur.	1	3,4	UZ06
	8. Öğrenci yeterliği nedeniyle işe yararlılığı şüpheli.	1	3,4	UZ07
Toplam	29	100,0		

Çalışmaya katılan uzmanlara sorulan üçüncü soru "ABRSM örnekl benzer bir sertifika sınav sistemi ile müzik öğretmenlerinin müziksel performans alanlarındaki uzmanlıklarına göre belgelendirilmeleri hakkındaki görüşleriniz nedir?" için iki temel tema belirlenmiştir. İlk tema, uzmanların bu konudaki olumlu görüşünü yansıtırken ikinci tema ise olumsuz veya müzik öğretmenlerinin müziksel performans alanlarındaki uzmanlıklarına göre belgelendirilmelerini koşullu olarak uygun bulan düşünceleri temel almaktadır. Uzmanların %70,0'i (n=22) müzik öğretmenlerinin müziksel performans alanlarındaki uzmanlıklarına göre belgelendirilmelerini olumlu, %12,9'u (n=4) kısmen olumlu ve %16,1'i olumsuz bulmaktadır.

ABRSM örnekl benzer bir sertifika sınav sistemi ile müzik öğretmenlerinin müziksel performans alanlarındaki uzmanlıklarına göre belgelendirilmelerini olumlu bulan uzmanların düşünceleri Tema 1 altında 7 kod ile düzenlenmiş, olumsuz veya koşullu olumlu bulanların ise düşünceleri Tema 2 altında 8 kod ile düzenlenmiştir. Tablo 3'de yer alan kodlar, uzmanların bu kodlara katılma frekansına (n ve %) göre sıralanmıştır.

A. Uzmanların yarısına yakını, %42,9 ile müzik öğretmenlerinin müziksel performans alanlarındaki uzmanlıklarına göre belgelendirilmelerinin eğitime katkı sağlayacağını

düşünmektedir. Uzmanların %17,9'u bunun uzmanlaşmaya katkı sağlayacağını, %10,7'i keyfiliği önleyeceğini, %10,7'si bireysel performansı artıracığı ve yine %10,7'si mesleğe başlamaya katkı sağlayacağını düşünmektedir. Uzmanlardan %3,6'sı ulusal ihtiyaçların belirlenmesinde bu belgelendirmelerin yararlı olacağını ve kalan %3,6'sı ise motivasyonu artıracığını düşünmektedir.

ABRSM örneklili benzer bir sertifika sınav sistemi ile müzik öğretmenlerinin müziksel performans alanlarındaki uzmanlıklarına göre belgelendirilmelerini olumlu olduğunu düşünenlerden (Tema 1) elde edilen kodların bir genellemesinin yapılması gerekirse iki ana fikrin ortaya çıktığı söylenebilir. İlki bu belgelendirmenin genel olarak yararları (eğitime katkı, keyfiliği önleme, ulusal ihtiyaçları belirleme vb.) ile ilgili diğeri ise bireye (uzmanlaşmaya katkı, performansı artırma, motivasyonu artırma vb.) katkıları ile ilgili düşüncelerdir. Uzmanların öne çıkan bazı görüşleri aşağıda verilmiştir;

- A1. Bir sertifika sınav sistemi ile müzik öğretmenlerinin müziksel performans alanlarındaki uzmanlıklarına göre belgelendirmenin genel olarak yararları
A2. Bir sertifika sınav sistemi ile müzik öğretmenlerinin müziksel performans alanlarındaki uzmanlıklarına göre belgelendirmenin bireylere yönelik yararları
B. Uzmanların %27,6'sı (n=8) MEAD programlarının bölüm olması gerektiğini, %17,2'si (n=5) sadece performans değil, birden çok alanda ölçme yapacak sertifikanın olması gerektiğini, %13,8'i uygulamada güvenilir kurumlar probleminin olduğunu, %13,8'i diplomalara bu alanların işlenebilmesinin yeterli olduğunu, %10,3'ü her düzeye ayrı öğretmen yetiştirme sisteminin geliştirilmesinin gerektiğini, %10,3'ü uzmanlığın son yıl(lar)da belirlenebileceğini, %3,4'ü MEB'in bir performans sınavı düzenlemesinin daha doğru olacağını ve %3,4'ü öğrenci yeterliği nedeniyle işe yararlılığının şüpheli olacağını düşündüklerini belirtmişlerdir. Bu uzmanlara göre ABRSM örneklili benzer bir sertifika sınav sistemi ile müzik öğretmenlerinin müziksel performans alanlarındaki uzmanlıklarına göre belgelendirilmeleri anlamlı değildir veya ancak bazı koşulların yerine getirilmesi ile yararlı olabilir. Genel olarak bakıldığında, bir grup uzmanın önerilen belgelendirme yerine alternatifler önerdiği başka bir grubun ise önerilen belgelendirmenin nasıl olacağına dair şüpheleri öne çıkmaktadır. Uzmanların ilgili düşüncelerinden bazıları aşağıda verilmiştir.
- B1. Önerilen belgelendirme yerine alternatifler
B2. Önerilen belgelendirmenin nasıl olacağına dair şüphelere ilişkin düşünceler

Sonuç ve Öneriler

Mezun öğretmen adaylarını müziksel performans alanlarında ortak bir paydada buluşturacak, asgari yeterlik düzeylerini belirleyecek, onları ortalama bir eşitliğe getirecek ve yükseköğretim kurumları arasındaki temel düzey farklılıklarının giderilmesini sağlayacak bir sertifika sınav sistemine ihtiyaç duyar mıydınız? Alt problemine ilişkin sonuç ve öneriler

Çalışmaya katılan uzmanların sertifika sınav sisteminin yararlı olacağını ve aynı zamanda ihtiyaç olduğunu düşünenlerin fikirleri on adet temel ifadeyle sonuçlanmıştır. Bunlar,

- Bireyler arası düzey farklılıklarının en aza indirilmesine katkı sağlayabileceği,
- Sertifika sınav sistemi ile kurumlar arası farklılıkların giderilmesinin (standartlaşma) sağlanabileceği,
- Kapsam, ölçütlerin ve hedeflerin doğru planlanması ile yararlı bir uygulama olduğu,
- Mezuniyet sonrası çalışma (mesleki) alanlarına büyük katkı sağlayabileceği,
- Öğrencilerin motivasyonuna katkı sağlayabileceği,
- Müzik eğitiminin niteliğini yükseltebileceği,
- Mevcut durumun yetersizliği nedeniyle olumlu olacağı,
- Donanımsal becerilerin geliştirilmesine katkı sağlayacağı,
- Performansa dayalı alanlarda kuramsal bilginin yeterli olmayışından kaynaklı katkı sağlayacağı,
- Mesleki başvurularda bir ispat niteliği taşıyacağıdır.

Çalışmaya katılan uzmanlardan sertifika sınav sisteminin yararlı olacağını ve ihtiyaç olduğunu düşünenlerden elde edilen yukarıdaki kodların bir genellemesi yapıldığında ise, iki ana fikrin ortaya çıktığı ve bu alt problemin iki ana fikir altında sonuçlandığı görülebilir. Bu fikirlerden ilki bireyler ve kurumlar arası farklılıkların giderilmesinde sertifika sınav sisteminin katkı sağlayabileceği sonucudur. İkincisi ise, bireylerin mesleki becerilerini niteliksel olarak geliştirmesine ve motivasyonlarının yükselmesine katkıda bulunabileceği ve yeterliklerini belgelendirme ile ispat etmesi açısından katkı sağlayabileceği sonucudur.

Çalışmaya katılan uzmanlardan, sertifika sınav sistemine ihtiyaç olmadığını veya ancak koşullu olarak yararlı olacağını düşünenlerin fikirleri on adet temel ifadeyle sonuçlanmıştır. Bunlar,

- Eşitsizliği dengelemede ve mevcut sorunları gidermede yeterli olamayacağı,
- Üniversitelerin üzerinde anlaşığı bir sertifika olması gerektiği,
- MEB'in atamada kullanacağı bir performans sınavı kullanılmasının daha doğru olacağı,
- Eşitsizliği artırma ihtimalinin olacağı,
- Sınav ve uygulayıcılar bakımından objektiflik sorunu yaşanabileceği,
- Sosyoekonomik sorunlar nedeniyle gerçekçi olmayacağı,
- Gerekli olmadığı ve Türkiye'deki Müzik Eğitim Anabilim Dallarında ortak bir programın oluşturulması gerektiği,
- Sertifikadan önce üzerinde anlaşılan ortak bir programa ihtiyaç duyulduğu,
- Her öğrencinin bireysel kapasitesi ve düzeyi doğal olarak yeteneğine göre farklılık gösterdiği,
- Üniversitelerde verilen eğitim yeterli olduğudur.

Çalışmaya katılan uzmanlardan, sertifika sınav sistemine ihtiyaç olmadığını veya ancak koşullu olarak yararlı olacağını düşünenlerden elde edilen yukarıdaki kodların bir genellemesi yapıldığında bu alt problemin üç ana fikir altında sonuçlandığı görülebilir. Bu fikirlerden ilki sertifika sınav sisteminin mevcut sorunları çözmeye yeterli olmayacağı sonucudur. İkincisi sertifika sınav sisteminin gerekli olmadığı ve onun yerine alternatif çözümlere odaklanan diğer fikirlerin olması gerektiği sonucudur. Üçüncüsü ise var olan durumdan da daha olumsuz sorunlara neden olabileceği sonucudur.

KPSS'nin yanında, performans alanlarını ölçme ihtiyacını karşılamak için benzer bir sertifika sınav sistemi modelinin müzik öğretmeni atamalarına belirli bir yüzde ile eklenmesine ilişkin görüşleriniz? Alt problemine ilişkin sonuç ve öneriler

Çalışmaya katılan uzmanlardan önerilen sertifika sınavının belli bir oranda KPSS'ye eklenmesinin olumlu olduğunu düşünenlerin fikirleri on adet temel ifadeyle sonuçlanmıştır. Bunlar,

- Performansın ölçülmesi gerektiği,
- Sertifikanın ulusal müzik eğitiminin gelişimine katkı sağlayacağı,
- Sertifikanın adaya katkı sağlayacağı,
- Eğitimin kalitesini artıracığı,
- Motivasyonu artıracığı,
- Rekabet ve başarıyı artıracığı,
- Ancak siyasi konjonktürden bağımsız olması gerektiği,
- Ancak sertifikaların kim tarafından verileceğinin (yetkinlik, güvenilirlik) çok önemli olduğu,
- Mezuniyet sonrası çabayı artıracığı,
- Sertifika olmalı ancak farklı okul kademeleri için farklı sertifikalar verilmesi gerektiğidir.

Çalışmaya katılan uzmanlardan önerilen sertifika sınavının belli bir oranda KPSS'ye eklenmesinin olumlu olduğunu düşünenlerden elde edilen yukarıdaki kodların bir genellemesi yapıldığında üç ana fikir altında sonuçlandığı görülebilir. Bu fikirlerden ilki performans alanlarının ölçülmesi gerektiği sonucudur. İkincisi bunun eğitim sistemine (gelişimine, kalitesine vb.) ve bireye (motivasyon, rekabet, çaba vb.) önemli katkılar sağlayacağı sonucudur. Üçüncüsü ise iki temel fikirden ancak bazı koşullarda yarar sağlanabileceği sonucudur.

Çalışmaya katılan uzmanlardan önerilen sertifika sınavının belli bir oranda KPSS'ye eklenmesinin anlamlı olmadığını düşünenlerin fikirleri iki adet temel ifadeyle sonuçlanmıştır ve yüzdelik oranı oldukça düşüktür. Sadece üç adet uzman olumsuz ifadeye yer vermiştir. Bu yüzden ortaya çıkan iki sonuç için genelleme yapılmamıştır. Bunlar,

- Uygulamanın gerçekçi/mantıklı olmadığı,
- Uygulamanın Türkiye'de başka sorunlara neden olabileceğidir.

ABRSM örneklili benzer bir sertifika sınav sistemi ile müzik öğretmenlerinin müziksel performans alanlarındaki uzmanlıklarına göre belgelendirilmeleri hakkındaki fikirleriniz? Problemine ilişkin sonuç ve öneriler

Çalışmaya katılan uzmanlardan ABRSM örneklili benzer bir sertifika sınav sistemi ile müzik öğretmenlerinin müziksel performans alanlarındaki uzmanlıklarına göre belgelendirilmelerinin olumlu olduğunu düşünenlerin fikirleri yedi adet temel ifadeyle sonuçlanmıştır. Bunlar,

- Eğitime katkı sağlayacağı,
- Uzmanlaşmaya katkı sağlayacağı,
- Keyfiliği önleyeceği,
- Bireysel performansı artıracığı,
- Seçilme sürecine (mesleğe atılmaya) katkı sağlayacağı,
- Ulusal ihtiyaçların belirlenmesine katkı sağlayacağı,
- Motivasyonu artıracığıdır.

ABRSM örneklili benzer bir sertifika sınav sistemi ile müzik öğretmenlerinin müziksel performans alanlarındaki uzmanlıklarına göre belgelendirilmelerini olumlu olduğunu düşünen uzmanlardan elde edilen yukarıdaki kodların bir genellemesi yapıldığında iki ana fikir altında sonuçlandığı görülebilir. Bunlardan ilki bu belgelendirmenin genel olarak yararları (eğitime katkı, keyfiliği önleme, ulusal ihtiyaçları belirleme vb.) olduğu sonucudur. İkincisi ise bireye (uzmanlaşmaya katkı, performansı artırma, motivasyonu artırma vb.) katkıları ile ilgili sonuçtur.

Çalışmaya katılan uzmanların ABRSM örneklili benzer bir sertifika sınav sistemi ile müzik öğretmenlerinin müziksel performans alanlarındaki uzmanlıklarına göre belgelendirilmeleri anlamlı değildir veya ancak bazı koşulların yerine getirilmesi ile yararlı olabilir düşünenlerin fikirleri sekiz adet temel ifadeyle sonuçlanmıştır. Bunlar,

- Öncelikle MEAD programları bölüm olması gerektiği,
- Sadece performans değil, birden çok alanda ölçme yapacak sertifika olması gerektiği,
- Uygulamada güvenilir kurumlar problemi olduğu ve sertifikayı kimin vereceği sorusu,
- Diplomalara bu özel alan uzmanlıklarının işlenebilmesi gereklidir/yeterlidir düşüncesi,
- Her düzeye ayrı öğretmen yetiştirme sistemi geliştirilmesi gerektiği,
- Uzmanlık son yıl(lar)da belirlenebilir düşüncesi,
- MEB'in bir performans sınavı düzenlemesi daha doğru olur düşüncesi
- Öğrenci yeterliği nedeniyle işe yararlılığı/işlevselliğinin şüpheli olmasıdır.

Çalışmaya katılan uzmanlara göre ABRSM örneklili benzer bir sertifika sınav sistemi ile müzik öğretmenlerinin müziksel performans alanlarındaki uzmanlıklarına göre belgelendirilmeleri anlamlı değildir veya ancak bazı koşulların yerine getirilmesi ile yararlı olabilir olduğunu düşünen uzmanlardan elde edilen yukarıdaki kodların bir genellemesi yapıldığında iki ana fikir altında sonuçlandığı görülebilir. Bunlardan ilki bir grup uzmanın önerilen belgelendirme yerine alternatifler önerdiği sonucudur. İkincisi ise önerilen belgelendirmenin nasıl olacağına dair şüphelerin olduğu sonucudur.

Müzik Öğretmenliği Programı için Öneriler

- Müzik öğretmenliği çalgı performans seviyelerini belirlemede ABRSM örneklili benzer bir sertifika sınav sistemi ülkemizde kullanılmak üzere tasarlanabilir,
- Benzer sertifika sınav sistemleri, her müziksel performans alanı için ayrı ayrı düzenlenebilir,

- ABRSM ve benzeri sertifika sınav sistemleri uluslararası ve batı temelli olması sebebiyle geleneksel çalgıları içerisinde barındırmamaktadır. Ulusal bir sertifika sınav sistemi ile ülkelerin kendilerine özgü geleneksel çalgıları sisteme dâhil edilebilir,
- Yapılan bu tarz araştırmalardan çıkan sonuçlar ışığında benzer konulardan sorumlu bakanlıklara raporlar sunulabilir,
- Ulusal bir sertifika sınav sistemi için, akredite olmuş bir kurumla işbirliği içerisinde çalışılabilir,
- Ulusal bir sertifika sınav sistemini var etmek için proje tabanlı olarak sınavıcılar eğitilebilir,
- Akredite olmuş benzer bir sertifika sınav sistemi, eğitim birimleri arasında standart oluşturmak ve eğitim birliği sağlamak bakımından kullanılabilir.

Yazar Katkı Oranları

Çalışmaya 1. Yazar: %50, 2. Yazar: %50 oranında katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı

"ABRSM Örnekli Bir Sertifika Sınav Sisteminin Müziksel Performans Alanlarındaki Kullanımına Yönelik Öğretim Elemanı Görüşleri" başlıklı makalemizin herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur. Yazarlar arasında da herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Çalık, M., & Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38.
- Gabrielsson, A. (1999). Studying emotional expression in music performance. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 141, 47-53.
- Karacaoğlu, Ö. C. (2009). *İhtiyaç analizi ve delphi tekniği; öğretmenlerin eğitim ihtiyacını belirleme örneği*. I. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi, Çanakkale, 1-20.
- Kozanoğlu, D. (2021). Social and education sciences. *INSAC Social and Education Sciences*, 767.
- Mursell, J. L. (1971). *The psychology of music Connecticut*. Greenwood Press.
- Özmenteş, S. (2013). Çalgı eğitiminde öğrenci motivasyonu ve performans. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 320-331.
- Persson, R. S., Pratt, G., & Robson, C. (1992). Motivational and influential components of musical performance: a qualitative analysis. *European Journal of High Ability*, 3(2), 206-217.
- Repp, B. H. (1995). Expressive timing in Schumann's "träumerei:"an analysis of performances by graduate student pianists. *The Journal of the Acoustical Society of America*, 98(5), 2413-2427.
- Scherer, K. R. (1995). Expression of emotion in voice and music. *Journal of Voice*, 9(3), 235-248.
- Sloboda, J. A. (1982). Music performance. *The Psychology of Music*, 10, 479.-496.
- Thompson, S., & Williamon, A. (2003). Evaluating evaluation: musical performance assessment as a research tool. *Music Perception: An Interdisciplinary Journal*, 21(1), 21-41.
- Tufan, E., & Güdek, B. (2008). Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 25-40.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi: temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve türkiye'de cumhuriyetin ilk altmış yılındaki durum*. Evrensel Müzikevi.
- Uçan, A. (2006). *Müzik öğretmenliği yeterlikleri*. Paper presented at the Ulusal müzik eğitimi sempozyumu, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Denizli.
- Zimmerman, S. A. (2016). *The associated board of the royal schools of music: a social and cultural history by David CH Wright*. Woodbridge, The Boydell Press.

Extended Abstract

This research has derived from the hypothesis assuming a lack of documentary separating, classifying or defining the teacher candidates graduating from a music education programme according to their branches in the field of musical performance. However, it is known that there is not any systematics qualifying the specialities based upon a musical performance in the Public Personnel Selection Exam (KPSS). Therefore, the KPSS' deficiency in testing musical performance specialities is one of the sub-problems.

This research aims to determine the utility of a similar ABRSM-sampled certificate examination system in Türkiye. This research has included the findings which were obtained by putting the answers for the three open-ended questions posed to the instructors about the certificate examination system through descriptive and content analysis. At least one instructor working in a department of music education from all of the regions was asked for his/her opinion. The opinions of 31 instructors who were randomly selected bring this research's findings into existence. According to the findings obtained, 20 instructors out of 31 stated that a certificate examination system is necessary, 5 out of them stated that the system is not necessary and the remaining stated that a certificate examination system is necessary with some conditions added.

The opinions of the instructors considering that the certification system would be beneficial and required concluded in ten basic statements. These are; that this system can contribute to minimizing the differences in grades among individuals, that it can eliminate the differences among the institutions, that it is a proper technique with the proper planning of the content, criterion and objectives, that it can contribute to the fields of study after graduation, that it can improve the students' motivation, that it can increase the quality of music education, that it will be a positive system seeing the current situation's ineffectiveness, that it will contribute to developing skills to be well-qualified, that it will be useful because of the inadequate theoretical knowledge for the fields based upon performance and that it will be a proof while applying for a job.

Among the participant instructors, the opinions of those thinking that there was no need for a certificate system or that the system would be restrictedly beneficial concluded in ten basic statements. These are; that this system will not be sufficient to balance inequalities and eliminate existing problems, that it should bring out a certificate on which the universities agreed, that it will be more appropriate for the Ministry of National Education to benefit from a performance exam for assignments, that the system can possibly increase the inequality, that an objectivity problem can occur in terms of exam and testers, that it will not be realistic due to socioeconomic problems, that it is unnecessary and there should be a common programme in the departments of music education in Türkiye, that a common programme which individuals agreed on is necessarily more than a certificate, that the capacity and level of every student differ from each other due to their talents and that the education given at the universities is satisfying.

The opinions of the participant instructors thinking that a proportionate addition of the recommended certificate system's result to the result of KPSS would be positively concluded in ten basic statements. These are; that the performance should be measured, that the certificate will contribute to the improvement of the national music education, that it will contribute to the applicant, that it will increase the quality of education, that it will strengthen motivation, that it will increase rivalry and success, that it should be independent from the conjuncture policy, that it is crucial who gives the certificate (in recognition of competency and reliability), that it will improve the studiousness after graduation and that there should be a certificate; however there should be different types of certificates for different graders.

The opinions of the participant instructors thinking that a proportionate addition of the recommended certificate system's result to the result of KPSS did not have any sense concluded in two basic statements and the percentile of them is quite low. Only three instructors had negative statements. So, there is no generalisation for the two results emerging. These are that the praxis is not realistic/sensible and that it can cause other problems in Türkiye.

Among the participant instructors, the opinions of those who thought that it would be positive to certify the music teachers according to their proficiency in the fields of musical performance by the help of a similar ABRSM-sampled certificate system concluded in seven basic statements. These are; that this certification will contribute to education, specialisation, the hiring procedure (entering a profession), the detection of national needs and will prevent arbitrariness, enhance individual performance and strengthen motivation.

The opinions of the participant instructors thinking that it is not meaningful to certify the music teachers according to their proficiency in the fields of musical performance by the help of a similar ABRSM-sampled certificate system or that this certifying can be useful only if some conditions are provided concluded in eight basic statements. These are; that the department of music education should primarily become as divisions, that there should be not only certificates which measure performance but also certificates which measure more than one field of music, that it is still a question of who will give the certificate and there is a problem of finding reliable institutions for testing, that there is an opinion of the necessity for/sufficiency of printing these specialities on the diplomas, that a system to train teachers separately for every grade should be developed, that there is an attitude to introducing the specialties in the last year of education, that it will be more appropriate the Ministry of National Education organize a performance exam and finally that the availability/functionality of a certificate is speculative because of the students' competence.

In parallel with all these results of this research, some suggestions have been put forward for the music education programme in this research.